

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVII (12)

No. (Štev. 16)

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,

21. aprila (abril) 1960

Čemu Slovenska formula

Politična emigracija iz Jugoslavije v petnajstih letih ni uspela, da bi bila sestavila skupno predstavništvo, ki bi moglo dati solidno protikomunistično fronto in resno alternativo sedanjemu komunističnemu režimu v Jugoslaviji. Vsi dobri nameni, napori in poizkusi so se izjalovili.

Ne misliva, da je treba iskati krivdo za to hudo opustitev samo v nevidevnosti, v pomanjkanju smisla za odgovornost ali v osebnih nerazpoloženjih političnih ljudi iz Jugoslavije. Kar priznamo, da so objektivne, od dobre ali slabe volje neodvisne ovire. Vsa dosedanja prizadevanja so namreč iskala določen skupen političen program za bodočnost, ki bo sledila osvobojenju. Izkazalo se je, da politična emigracija takega skupnega programa nima in ga ne more proizvesti.

Mi emigranti živimo v popolni svobodi, toda izven doma, iztrgani iz svoje domače zemlje in njene rasti. Nič ne ovira naše domišljije, da ne bi v svojih glavah vsak na svoj način gradili podobe ali utvare našega bodočega državnega življenja. Te so morda lepe in tudi logične, vendar pa več ali manj odmaknjene od resnične stvarnosti, ki ni vedno logična in se s potekom časa razvija in spreminja. Tudi mi Slovenci imamo med seboj prijatelje republikanske in monarhistične državne oblike, državnega edinstva in samostojne slovenske države, dekoncentracije, avtonomije, samouprave in raznih vrst federacije. Ni mogoče, ko nič ne ovira poleta naše fantazije, ko ne čutimo pritiska trdih razmer in sil, ki niso odvisne od naše volje, da bi se mogli zediniti med seboj o konkretni obliki našega bodočega državnega življenja. Pa bi tudi ne imelo posebne vrednosti ker bo končno ljudstvo, ki živi in trpi na domači zemlji, le samo moralo izreči svojo zadnjo besedo.

Zato bi bil pri sedanjih razmerah vsak nadaljnji poizkus v tej smeri samo potrata časa.

Če pa nočemo biti brezkoristni, se vendarle ne moremo udajati resignaciji in apatiji. Ne smemo samo čakati in gledati, kaj nam bo sama od sebe prinesla negotova bodočnost. Moramo iskati druga pota.

Odgovorimo si pred vsem na vprašanje, v čem smo vsi Slovenci, ne glede na strankarske, skupinske in druge razlike, enih misli, v čem smo med seboj popolnoma edini.

Skupni cilj slovenske politične emigracije ni le negativen, da se naj v Jugoslaviji odstrani sedanja diktatura komunistične stranke, temveč tudi pozitiven, naj se nadomesti s svobodno, demokratično vladavino. V tem smo si vsi Slovenci popolnoma edini.

Če bi bil kje kak posameznik, ki bi se s tem ne strinjal, ki bi simpatiziral s kakršnokoli avtokratično diktaturo, pa naj bi bila absolutistična, ustaška ali orjunaška, mu pač ni mesta med demokratičnimi Slovenci.

Toda besedi “svoboda” in “demokracija” sta dandanes toliko zlorabljeni, po nemarnem uporabljeni, da je kar treba najprej določiti kako jih pojmujejo.

Vemo predvsem kaj svoboda in demokracija nista. Svoboda ni samovolja in demokracija ni absolutna oblast gole številčne večine. Za vzor demokratične in svobodne vladavine pa enostavno sprejemamo v vsem obsegu in po vsej vsebini načela Ustanovne listine Združenih narodov in še posebej Splošno deklaracijo o človeških pravicah, ki nam kaže kaj je politična demokracija in daje tudi načela za gospodarsko, kulturno in sploh družbeno demokracijo.

Ta deklaracija nam predstavlja ideal svobode in demokracije, ki ga doslej še nobena država na svetu ni dosegla, a so se mu nekatere ameriške države in države v zapadni Evropi vsaj v nekaterih smereh bolj ali manj približale.

Res je sicer, da je deklaracija Združenih narodov ostala doslej samo priporočilo suverenim državam. Res, da to priporočilo nekatere države, tudi nekatere članice Združenih Narodov, prezirajo in zaničujejo. Toda moralne moči in vodilnosti ji to nič ne zmanjša.

Korak dalje so šle evropske svobodne države, ki so se združile v Evropskem

svetu, da strnejo svoja prizadevanja za evropsko zedinjenje. V Strassburških konvencijah so dale načelom Deklaracije Združenih narodov pravno obliko in jim priznale značaj neposredno veljavnega zakona. V zaščito osnovnih človeških pravic so se odpovedale tudi svoji suverenosti s tem, da so dne 21. januarja 1959 ustanovile posebno Evropsko sodišče, pred katerim more vsak poedinec neposredno obtožiti svojo državo, če bi posegla v njegove neodtujljive osnovne pravice.

Glejmo Nemce. Po mnogoletnih političnih zablodah, po katastrofah dveh svetovnih vojn, se zdaj trudijo, da bi z vsemi mogočimi ustavnimi določbami in zakonitimi sredstvi utrdili in zavarovali svojo mlado demokracijo. V osnovnem zakonu za Nemško zvezno republiko so določili, da so osnovne človeške pravice zavarovane do najvišje možne mere. Deklaracija o teh pravicah velja kot neposredno veljavno pravo. Člen 79 pa povzra tega še določa, da je ta del osnovnega zakona neizpremenljiv. Vsaka revizija ustave, ki bi posegala v osnovne človeške pravice, je za vselej izključena. Strassburške Konvencije je Bundestag v Bonnu razglasil in uveljavil s sklepom z dne 7. avgusta 1952. kot zakon Nemške zvezne republike.

Da ne bi imeli besed svobode in demokracije samo na jeziku, že zdaj usmerimo vso našo in naše mladine državljansko vzgojo k idealom Deklaracije Združenih narodov, ki naj ne ostanejo samo naš program, naj bodo naše doživljaje in duhovna last vseh Slovencev. Tudi naša demokratično miselnost je treba okrepiti. Nismo imeli najboljših demokratičnih šol niti v prejšnji Avstro-Ogrski, niti ne kasneje v Jugoslaviji. Vendar analiza našega političnega razvoja od leta 1848 dalje, ko smo se iz gluhe in mutaste množice oblikovali v zaveden narod, dopušča upanje, da se bomo znali sami vladati.

Ne prikrivamo si nevarnosti, ki danes v svetovnem meru loži svobodo in pravi demokraciji. Če svobodni narodi in demokratične mednarodne zveze smatrajo za potrebno, da zavarujejo osnovne človeške pravice z vsemi zakonskimi sredstvi, je toliko bolj primerno in prav, da politična emigracija zasužnjenega naroda napravi trden sklep, da bo Deklaracija o človeških pravicah postala sestaven del vsake naše bodoče ustave, bodisi Slovenije, bodisi Jugoslavije. Po usodi in zgodovini nam gre mesto med svobodnimi evropskimi narodi. Tam hočemo biti. Pridružujemo se jim sedaj vsaj s tem, da določimo, da bodo Strassburške Konvencije o osnovnih človeških pravicah pri nas veljale kot neposredno pravo, obvezno za vsa naša bodoča državna oblastva.

Glede našega končnega cilja smo si vsi Slovenci edini. Glede konkretnih političnih in državnopravnih vprašanj so tudi med nami mnenja deljena.

Treba je pa vendarle, da smo si na jasnem glede stvarnega izhodišča, glede začetka, kako bomo začeli graditi svojo svobodno vladavino, ko pride čas, ko bo komunistični režim prišel v krizo. Titov komunizem je jalov. Nima za življenje sposobnega nasledstva. Ne vemo ne kdaj, ne pod kakimi okoliščinami bo stopil njegov razpad. Ne ukvarjamo se s konspiracijo. Zelim, da bi se prehod iz komunistične diktature v demokracijo izvršil na miren in urejen način, brez nevarnosti za naše mednarodno priznane meje. Dovolj krvi je že bilo prelite.

Če si niso narodne sile edine glede stvarnega izhodišča ob prehodu iz diktature v svobodno vladavino, more nastati nevarna praznina in zmeda. Prehod zahteva čim boljše narodno slovo in jasno, krepko, hitro odločanje. Neizogiben naslednik zmede bi bil sovjetski komunizem. V malo spremenjenih razmerah pa bi mogle naše dežele postati plen drugih držav, kakor je to bilo v drugi svetovni vojni. Slabost demokracije je, da je počasna. Vsaj glede stvarnega izhodišča, ki ga nakazujejo razmere, si moramo biti na jasnem in edini.

Naš cilj je idealen. Izhodišče pa mora biti realistično, utemeljeno v trdih, realnih dejstvih. Morda v vseh smereh nikomur ne bo prav vseč. Saj nikomur

Namen naše narodne politike

Narodni odbor za Slovenijo, da določno opredeli svoje stališče, kako prenositi sedanje politične razmere v domovini, izjavlja:

1

Naš skupni cilj je upostavitve svobodne in demokratične vladavine, ki naj nadomesti sedanjo diktaturo komunistične stranke v Jugoslaviji. Vzorno svobodno in demokratično vladavino nam popiše in kaže Ustanovna listina Združenih narodov in Splošna deklaracija Združenih narodov o človeških pravicah.

Načelom, ki jih razglasa ta deklaracija, so svobodni evropski narodi, združeni v Evropskem svetu, dali v Strassburških konvencijah tudi pravno obliko in jim priznali moč obveznega zakona.

Ker odločno hočemo:

a) da demokratična načela navedenih proklamacij ne ostanejo samo program demokratičnih Slovencev, temveč, da se v domovini uresničijo,

b) da za vselej ostanemo v družini svobodnih evropskih narodov in

c) da v bodoče lažje preprečimo vsak morebiten poizkus komunistične ali kakršnekoli druge diktature,

že sedaj razglamo, da bodi Splošna deklaracija Združenih narodov o človeških pravicah z dne 10. decembra 1948 sestaven del vsake naše bodoče ustave, bodisi Slovenije, bodisi Jugoslavije, določbe Strassburških Konvencij z dne 4. novembra 1950. in z dne 20. marca 1952. pa neposredno veljavno pravo za vsako našo bodočo zakonodajo, upravo in pravosodje.

2

Da preidemo nevarno dobo prehoda iz diktature v svobodno vladavino na miren, urejen način in brez nevarnosti za naše mednarodno priznane meje, sprejemamo — nikakor ne za dokončno državno pravno ureditev, ampak le za začetno dejansko izhodišče — sedanjo razmejitve in ureditev v tem smislu, da sestavljajo Jugoslavijo Srbija, Hrvatska, Slovenija, Bosna in Hercegovina, Črna Gora in Macedonija in da njih lastno območje obsega pristojnosti, ki so bile priznane Hrvatski v sporazumu iz avgusta 1939, ki jih je dopolnila in potrdila jugoslovanska vlada v aprilu 1941, in pristojnosti, ki so vsaj po besedilu sedaj priznane takozvanim ljudskim republikam.

3

Izhajajoč iz tega začetnega dejanskega stanja naj svobodni narodi Jugoslavije v ozračju pomirjenosti, oproščeni strahu, z izključitvijo surove sile, na način, ki odgovarja in je primeren za delovanje miriljubne demokratične družbe, v duhu namenov in načel, ki smo jih povedali v prvi točki te izjave, sami odredijo svoja predstavništva, ki naj sklepajo o njihovih bodočih javnopravnih ustanovah in organih.

4

Demokratične stranke in politične sile iz vseh delov Jugoslavije, ki se po svojih izraženih programih in po svoji dejavnosti strinjajo z nameni in načeli, ki so povedani v prvi točki te izjave, sporazumno sestavijo začasno vlado za vodstvo in upravo poslov, ki po začasni ureditvi in razdelitvi območij ostanejo v prehodni dobi skupni.

Na praznik Vstajenja 1960.

NARODNI ODBOR ZA SLOVENIJO

dr. Miha Krek, predsednik.

niso vseč vse stvarne razmere, ki v njih mora živeti naš narod. Te razmere diktirajo tudi izhodišče.

Prvo realno dejstvo je obstoj Jugoslavije. Preživeva je tudi tako katastrofno, kot je bila druga svetovna vojna. Priznana in upoštevana je tudi taka, kakršna sedaj je. Priznana je od vseh držav sveta.

Drugo realno dejstvo je, da Jugoslavija ne v prvem desetletju strankarske demokracije, ne v desetletju kraljevske absolutizma in tudi ne pod sedanjo komunistično in centralistično diktaturo ni mogla absorbirati sestavnih delov, ki so se leta 1918 združili v eno državo. Srbija, Hrvatska, Črna Gora, pa tudi Bosna so starejše od Jugoslavije in niso izgubile svojega lastnega značaja, pa tudi Slovenija ne, ki je nastala istočasno z Jugoslavijo.

Na osnovi teh dveh dejstev je vsakomur treba začeti. Dve skupini vprašanjski razdelitvi kompetenc. Ne iščemo nobenih novih rešitev. Za izhodišče sprejemamo take rešitve, ki jih je dal že dosedanji razvoj Jugoslavije.

Najenostavnejša, najprikladnejša in najbolj praktična je sedanja teritorialna razdelitev. Izvedli so jo sicer komunisti, a v bistvu odgovarja sestavnim delom, ki so se in kakršni so se leta 1918 združili v Jugoslavijo.

Glede kompetenc pa je najkonkretnejša razdelitev, ki so jo v okviru sporazuma iz leta 1939 izvršili srbski in hrvaški državnopravni upravni in gospodarski strokovnjaki. Temu sporazumu se sicer prigovarja, da ni bil sklenjen na demokratičen način. Vendar je treba

bi razpadla organizacija Združenih narodov.

Druga točka je slovenska misel o rešitvi, ki jo moramo dobiti, ali pa nam bodo drugi krojili bodočnost. Izjava bi se lahko imenovala slovenska formula. Nočemo je nikomur vsiljevati, nimamo namena, da bi jo svetovali Srbom in Hrvatom. Tudi posredniki ne moremo biti. Oni sami morajo iskati pot iz sedanje zmede in težave. Gotovo pa bi nam bilo v zadoščenje, če bi mogli njovo misel in pot vskladiti z našo formulo.

Druga točka je zares le gola formula, ne pa program. Niti najmanj ne posega v programe naših strank. Ne nasprotuje stremljenjem naših drugih skupin, ki so v opoziciji. Vsem nudi solidno izhodišče pod pogojem, da skušajo uveljaviti svoje namene na zares demokratičen način.

Formula ni provokacija niti za sedanji politični sistem v Jugoslaviji. Sicer se je sedanja Jugoslavija pri glasovanju o Deklaraciji o osnovnih človeških pravicah v zboru Združenih narodov vzdružala glasovanju in tako šla s Sovjetsko zvezo in vsemi njenimi komunističnimi sateliti in s Saudijevo Arabijo, ki ima še suženjstvo. Tem bolj je to čudno, ker je tedaj bila Titova stranka že izgnana iz kominforma in je hodila že svojo pot v komunizem. Vendar je tudi ta vlada podpisala ustanovno listino Združenih narodov in se tako zavezala k spoštovanju človeških pravic in osnovnih svobod. Zahtevamo le izpolnjevanje svečano prevzetih obveznosti.

Prav gotovo pa formula odgovarja mišljenju, željam in hrepenenju ogromne večine vseh ljudi, ki žive v Jugoslaviji in predvsem žele, da bi mogli v miru, zanesljivem pravnem stanju, spokojnosti in varnosti skrbeti za svoje preživljanje in si svobodno iskati svojo srečo.

Formula ne rešuje vprašanja, kdo naj upravlja posle, ki po začasni razdelitvi kompetenc ostanejo skupni. O tem Slovenci sami ne moremo odločiti. V četrti točki izjave povemo samo svojo misel, kako bi si mi predstavljali upravo teh poslov. Če stvarno, brez predsodkov in strasti, razmišljamo o teh poslih (zaščita mednarodno priznanih mej, zunanja politika, javna varnost, enotno gospodarsko ozemlje, stabilnost valute itd.) bomo opazili, da so pravi interesi vseh delov in narodov Jugoslavije tako identični, da ne bo pretežno dobiti potrebno soglasje.

Pred očmi imamo nedosežen zgled švicarskega kolegialnega zveznega sveta, ki ga sestavljajo zastopstva suverenih kantonov in tisti, ki so izvoljeni po programih demokratičnih strank. Ko pa je zvezni svet sestavljen in konstituiran, nastopa in deluje kot predstavnik cele švicarske konfederacije.

Če postanejo te misli skupna last Slovencev v domovini in v zamejstvu, bomo imeli vodilo za razvoj, vodilo, ki nas bo družilo, nas navdajalo z zaupanjem, občutkom pripravljenosti, da bomo lahko v vsakih razmerah vrgli ves vpliv v najpopolnejšo obrambo narodovih koristi in bomo zato mirno in vedro gledali v bodočnost.

Ob dnevu Vstajenja 1960.

ZA NARODNI ODBOR ZA SLOVENIJO

Miha Krek

GLOBOKA NOTRANJEPOLITIČNA KRIZA V ITALIJI

V Italiji po 54 dneh še vedno nimajo vlade. Predsednik republike Gronchi je dal naročilo za sestavo vlade biv. predsedniku Amintoru Fanfaniju, prvaku levega krila krščansko-demokratske stranke. Fanfani je mandat za sestavo vlade sprejel. Imel je najprej sestanek s prvaki vseh skupin in lastni stranki, nato pa tudi s predsedniki ostalih strank. Razgovarjal se je tudi z levčarskim socialistom Nenijem in komunistom Togliattijem.

Prevladuje mnenje, da bo Fanfani sestavil vlado iz demokratizmov, zmernih Saragatovih socialdemokratov ter republikancev ter da ne bo iskal pomoči pri Nenijeveh, kar bi mu lahko onemogočilo že sestavo vlade. Kajti že sedanji njegov razgovor z Nenijem in komunistom Togliattijem je zelo razburil desno krilo krščansko-demokratske stranke, ki je proti vsakemu nastopanju z Nenijeveci. Neniju namreč še vedno ne opusti borbe proti komunizmu ter se

verjamejo, da je povsem prekinil zveze s komunisti. Zato se boje, da bi naslon vlade na Nenijevece samo omogočili komunistom, da bi se z njihovo pomočjo še bolj utrdili v Italiji. Izjava Nenijevecev, da njihovih 89 poslancev v parlamentu ne bo glasovalo proti Fanfanijevi vladi ter zatrdilo komunistov, da ne bodo nasprotovali levčarsko usmerjeni vladi, sta nenezadovoljstvo v desnem krilu krščansko-demokratske stranke proti Fanfaniju samo še povečali. Prav tako tudi v italijanski KA.

To je razvidno že iz uvodnega članka v vatikanskem glasilu Osservatore Romano, ki ga vsi smatrajo, da je opozorilo Fanfaniju. Novi urednik Raimondo Manzini ga opozarja, naj se nikar ne spušča v ljubimkanje z levčarji. Vatškanski list pri tem navaja papeževo opozorilo iz velikonočnega nagovora vernikom, da ne smejo opustiti borbe proti komunizmu in se predajati krivim naukom o zasebnem in družbenem življenju.

Izdajstvo idealov kubanske revolucije

Kubanski Castro svojo deželo vedno bolj izročila komunistom. To je vedno bolj jasno. Najbolj jasno je pa to potrdil v imenu kubanskih komunistov njihov prvak Juan Marinello, ki je nasprotnikom sedanje vlade zagrozil, da je vsako nastopanje proti komunizmu istočasno tudi nastopanje proti kubanski revoluciji. Katoličanom je zagrozil, da jih bodo komunisti napadli, če bodo nastopali proti revoluciji.

Kako daleč so komunisti že prišli na Kubi potrjuje izjava glavnega tajnika kub. soc. (komunistične) stranke Hanibala Escalante na kongresu kom. mladine. V njej je pozival mladino, ki sledi Castru, naj se združi s komunisti v novo skupno mladinsko organizacijo. Zatrjeval je: "Saj imamo iste ideje in isti program". Dalje je zatrjeval, da komunisti podpirajo Castrovo revolucijo, ker je program Castrove vlade prav tak, kakor ga imajo komunisti v zadnjih 35 letih.

Kako globoko so Castrovi že v komunističnem brezdnu, potrjuje tudi izključitev glavnega tajnika sindikata prisilnih delavcev Arhmeda Canete Lestapija. Izključen je bil iz sindikata samo zato, ker je nastopil proti komunističnim mahnicam.

Na komunistične grožnje je odgovorila kubanska KA z izjavo, v kateri komuniste zagovarja, da katoličani ne bodo nikogar napadali, dokler ne bodo sami napadeni. Če bodo pa napadeni, se bodo znali tudi braniti. Tudi ne bodo trpeli, da bi jih kdo oviral v izpovedovanju vere ali jim krtil z ustavo zajamčene pravice.

Za KA je spregovorilo znova tudi vodstvo kubanskega krščansko-demokratskega gibanja. V izjavi naglašajo neizpodbitno dejstvo, da se komunizem na Kubi širi. Ljudstvo opozarja na komunistično nevarnost. Za komuniste pove, da so bili najzvestejši Batistovi sodelavci, najprej v njegovi vadi, pa tudi pozneje, ko niso bili več na oblasti. Vse do nekaj mesecev pred Batistovim padcem so bili na njegovi strani. Vodstvo krščansko-demokratskega gibanja je ob napovedi z vlade in komunistične strani, da je nastopanje proti komunizmu istovetno z nastopanjem proti revoluciji, močno zaskrbljeno, kakor tudi zaradi vedno tesnejšega naslona Kube na komunistične in filokomunistične vlade ter zaradi odmikanja od demokratičnih vlad na ameriškem kontinentu.

Vodstvo krščansko-demokratskega gibanja končno poziva vlado, naj že preneha s svojo začasnostjo in revolucionarnim značajem ter naj razpiše volitve in v državi uvede zakonitost in pravni red.

Da komunizem na Kubi dobiva vedno večjo oblast, so potrdili tudi bivši osebni Castrovi prijatelji in revolucionarni borci zrušitve Batistovega režima. To so Andres Vargas Gomez, Luis Conte Aguero in Villafano. Prvi je bil do pred nekaj dnevi kubanski predstavnik v evropskem uradu Organizacije združenih narodov v Ženevi ter je dal ostavko na svoj položaj, z izjavo, da se ne strinja s Castrom, ker hoče Kubo napraviti za sovjetskega satelita. Izjavil je tudi, da ljudstvo sedaj vidi, da Castro ni tisti osvoboditelj, ki ga je pričakovalo. Za to ga bo zrušila protirevolucija, toda ne protirevolucija Batiste, ampak svobodnega ljudstva. Za Batisto je dejal, da je bil tiran, toda Castro je po njegovem mnenju še mnogo slabši.

Luis Conte Aguero je v New Yorku dejal, da so na Kubi komunistični sopotniki nevarnejši kot pa sami komunisti, katerih ni dosti. Za Castra je izjavil, da je žrtev svoje domišljavosti in nadutosti, ker neče popraviti napake, ki jo je napravil, ko je popustil pred komunisti ter je neprestano pod vplivom svojega brata Rau'a Castra in zdravnika dr. "Che" Guevare.

V Mehiki je odstopil kubanski letalski ataše Manuel Villafano Martinez. V izjavi naglašuje, da je prišel do prepričanja, da sed. položaj na Kubi ne odraža tistih idealov, za katere se je boril in za katere je padel na rdečih bojiščih in da ljudje na Kubi sedaj ne uživajo niti najosnovnejših človeških pravic. Zato se znova vrača v borbo, prepričan, da tako njegovo odločitev, odobravajo vsi njegovi rojaki, ki vidijo, kako neki Guevara-Kubanez po dekretu-skuša "naš tropki zeleni otok združiti z zasneženimi steram Sovjetske zveze". Sedanjí njegov korak da mu narekuje dolžnost, da bo Kuba zopet lahko dobila demokratični režim.

Castra je pred dnevi obsojil prvokrat javno tudi Eisenhower in sicer v odgovoru na pismo, ki mu ga je izročila Čilska dijaška federacija ob njegovem

obisku v tej deželi. Na posamezne očitke proti ameriški zunanji politiki je Eisenhower sam napisal odgovor ter med drugim na enem mestu izjavlja, da je politika nevmešavanja v notranje zadeve druge države še naprej osnova ameriške zun. politike.

V zvezi s sedanjim položajem na Kubi je pa zapisal, da je Castro izdal ideale kubanske revolucije. Je to najhujša obtožba, ki je bila doslej izrečena za Castrovo filokomunistično politiko, zunanji min. Herter je pa v izjavi naglasil, da je vedno bolj jasno, da se na Kubi spravlja v veliko nevarnost tisti, ki povedo odkrito svoje mnenje o vladi. Šef odseka za latinskoameriške države v zun. min. Roy Rubotom je pa dejal, da Kubi ne grozi nevarnost od prav nobene ameriške države, pač pa največja od svetovnega komunizma.

Na obtožbe ameriških državnikov Castro ve filokomunistične politike, je kubansko vladno časopisje zagnalo divjo gonjo proti Severni Ameriki ter je začelo osebno napadati Eisenhowerja in njegove sodelavce. Z napadi sta se oglašila tudi predsednik republike Dorticos in Castro.

Med tem časom je vzbudila veliko pozornost novica, da se je v gorovju Sierra Maestra, t. j. v planinah, odkoder je začel Castroj boj proti Batisti, začelo revolucionarno gibanje proti sediteljnim filokomunističnim vladam.

Pismo iz Čila

Santiago, 7. aprila 1960
Gospod urednik, Velika noč se približuje, zato želim Vam in vsem bralcem Svobodne Slovenije veliko srčnega veselja ob Vstajenju Zveličarja.

To priložnost pa izkoristim tudi zato, da Vam v nekaj vrsticah sporočim važnejše novice zadnjega časa iz naše dežele. Najvažnejši dogodek pri nas so bile občinske volitve. Njihova posebnost je bila zlasti v tem, da je vlada prepovedala s posebnim zakonom skupne liste. Vsaka stranka je morala nastopiti samostojno in pokazati svojo moč med ljudstvom.

Prepoved paktov je bila izdana nekaj tednov pred volitvami, tako, da se ni bilo mogoče pregrupirati oz. ustanoviti novih strank. Vsaka stranka je šla na volišče zanašajoč se na lastne volilce. Ta odredba je bila naperjena v glavnem proti rdečemu FRAP-u (Frente Acción Popular). Male stranke, rdeče pobarvane, so skoro popolnoma pogorele, nasprotno pa so stare tradicionalne stranke odnesle veliko glasov. Izkazalo se je tudi, da Čilenci odklanjajo komunizem in da je na levi veliko zmernih, to se pravi, so bolj socialistično pobarvani, nego komunisti. Zelo zanimivo je, da so radikali zrasli, najbolj pa so pridobili demokristjani, ki so zrasli skoro za polovico glasov. Zasedli so 4. mesto. Najmočnejši so radikali, potem liberalci, konservativci in nato kršč. demokrati. Dosedaj so imeli le 90 obč. odbornikov, zdaj pa blizu 200. V primeri z zadnjimi

DE GAULLE V KANADI IN USA

V Washingtonu so imeli pred velikonočnimi prazniki konferenco zunanji ministri zapadnih velesil. Udeležil se je tudi zahodnonemški zunanji minister von Bretano. Na konferenci so razpravljali o zadevah, s katerimi se bodo večki štirje bavili na vrhunski konferenci, ki se bo začela prihodnji mesec v Parizu. Zunanji ministri so se sporazumeli o vseh predlogih, ki jih bodo dali v pretes svojim vladam, tako da bodo zapadni zavezniki nastopali enotno proti Hruščevu za zeleno mizo v Parizu. Sklenili so tudi, da se bodo USA, Anglija in Francija tik pred začetkom pariške vrhunske konference še enkrat posvetovali z Adenauerjem o zaveznikiški strategiji na vrhunski konferenci.

Po velikonočnih praznikih pa je odletel na potovanje po Kanadi in USA francoski predsednik De Gaulle. V Kanadi je doživel mogočen sprejem, kakor do-

ČUENLAJ NA POTOVANJU

Kitajski komunistični predsednik Čuenlaj se je te dni podal na potovanje po Burmi, Indiji in Nepal. So to tri južnoazijske države, ki meje na rdečo Kitajsko in s katerimi se je rdeča Kitajska namenoma v zadnjih letih zapletla v obmejne spore. Od vseh treh držav rdeča Kitajska zahteva zase del njihovega ozemlja. Najtežji in doslej najresnejši obmejni spor — kakor znanec, je tekla na obeh straneh kri — ima rdeča Kitajka z Indijo.

V Burmi je Čuenlaj doživel miren sprejem. Burmanski predsednik U Nu je s Čuenlajem podpisal sporazum, po katerem obe državi izjavljata, da so me-

nji Castrovi filokomunistični vladi. Začeli so nastopati oboroženi oddelki podvodstvom kapetana Manue'a Beaton. Značilno je, da so njegovi oddelki napadli vojaško posadko v mestu El Uvero, Z napadom na to mesto je namreč tudi Castro začel boj proti Batisti.

Razen Beaton nastopa v zahodnih planinskih predelih Kube še več drugih oboroženih skupin. Tako vodi močno skupino Crescencio Perez, b. v. i. intimiti Castrov sodelavec in njegov vodnik po planinskih skrivališčih, drugo skupino vodi Francisco Rodriguez Tamayo — El Mejicano, ki je tudi prekinil vse stike s Castrom zaradi njegovih simpatij do komunistov. V vsem nastopa 6 oboroženih skupin, ki štejejo skupaj 200-250 oboroženih mož.

Castro je proti tem skupinam vrgel v boj 5.000 mož. Poleg redne vojske nastopajo tudi delavski mišniki. Prvi teden zasledovanja upornikov ni prinesel prav nobenih rezultatov.

Vladno vojsko vodi proti upornikom poveljnik vojske Juan Almeida, en teden jo je pa vodil sam Castro. Dokaz, koliko važnost pridaja nastopu gverilcev proti svojemu režimu ter da se zaveda nevarnosti, ki mu jo pripravljajo njegovi biv. najzvestejši soborci v gverilski vojni proti Batisti, ki so začeli sedaj nastopati z orožjem proti njemu, ker se je predal komunistom ter izdal ideale kubanske revolucije, kakor je pravilno označil predsednik Eisenhower.

obč. volitvami leta 1956 so radikali narasli za 60.000 glasov, liberalci za 66.000, konservativci za 42.000, demokristjani za 55.000 in socialisti za 24.000 glasov. Vsi ostali so izgubili, zlasti Ibañezeva stranka. Na podlagi teh rezultatov že napovedujejo za prihodnje leto izid poslanskih in senatorskih volitev. Kršč. demokrati bi po teh številkah pridobili 5 senatorjev; sedaj imajo enega. Voli se namreč le polovico senata vsake 4 leta, tako, da senatorji ostanejo 8 let v senatu. Vsake štiri leta se obnovi polovico senata. Prej, ki je bil izvoljen za senatorja pred 3 leti, ostane v senatu še 5 let.

Veliko pa je vprašnje, ali bodo izglasovali zakon za prepoved paktov tudi za poslanske in senatorske volitve. Radikali in demokristjani hočejo imeti ta zakon, liberalci in konservativci, zlasti pa levica pa proti.

Kot vidite, je ljudstvo potrdilo Alessandrijevo politiko. S tremi strankami ima 56% večine (radikali, konservativci in liberalci). Radikali so vsi pijani od zmage in so dali vedeti večeraj Alessandriju, da bodo bolj neodvisni zdaj od vlade. Ker se čutijo močne, so prišli k Alessandriju z več zahtevami, zlasti hočejo več oblasti v prosvetnem ministertvu, kjer sedi katoliški minister Francisco Cereceda. Večera so šli učitelji v stavko, ki jo podpira na vsej črti radikalna stranka proti vladi. S takimi manevri si hočejo pridobiti radikalni učitelje na svojo stran. A. T.

slej prvod, kjer se je ta državnik današnje Francije pojavil. S kanadskim predsednikom Diefenbakerjem je imel razgovore o stališču Francije in ostalih zaveznikov do problemov, ki danes težijo svet.

V Washingtonu pa se podaja De Gaulle na konferenco z Eisenhowerjem zlasti zato, ker namerava prepričati Ika, da bi bilo zdravo za zahodnjake, če bi se z ZSSR sporazumeli med drugimi tudi glede kontrole pošiljanja orožja v afriške dežele, ki danes vzkipujejo v nacionalizmu in glede skupne pomoči zahodnjakov in sovjotov zaostalim državam.

Te De Gaullove zamisli tako v Washingtonu kakor v Londonu neprijazno sprejemajo, ker se jim zd, da z ZSSR v tako kočljivih in s takimi propagandnimi možnostmi nabitih zadevah danes še ne bi bilo zdravo paktirati.

je med njima dokončne in da bo vladal med njima "večen mir". Iz Burme se je Čuenlaj podal v Indijo, kjer ga pričakuje Nehru. Z zanimanjem pričakujejo, kako in če bo Nehruju uspelo urediti problem obmejnega ozemlja z rdečo Kitajsko. Pred Čuenlajem je bil pred kratkim pri Nehruju Hruščev, ki mu je že dal nekaj "napotkov" glede Čuenlajevih predlogov v tem problemu.

Z Nepalom je rdeča Kitajska v sporu glede najvišje gore sveta Mount Everest. Nepal se tega podreja krčevito oklepa, ker mu služi predvsem za turistično-propagandne namene.

NOV PROBLEM ZA VRHUNSKO KONFERENCO

Zahodnjaki so se znašli pred novim zunanjepolitičnim momentom, ko so dobili v roke vzhodnonemško časopisje, v katerem je vzhodnonemški komunistični predsednik Ulbricht objavil pismo, v katerem se odpoveduje zahtevi, naj bi zahodni zavezniki zapustili Berlin, in pred aga naj bi se med Zahodom in Vzhodom sklenil "začasni sporazum", s katerim bi se zahodnjaki obvezali, da bodo prenehali s protikomunistično propagando v Zahodnem Berlinu, zmanjšali svoje čete in se postopoma odpovedovali svojim pravicam v Berlinu.

Zgodilo se je tako prvič, da je vzhodnonemška komunistična vlada izjavila, da bi se zadovoljila s politiko, ki zavrača sovjetski načrt o spremembi Berlina v tkzv. "svobodno demilitarizirano mesto." Po tem načrtu bi zavezniki izgu bili vse pravice in bi mora i takoj zapustiti Berlin.

Zahodni politični strokovnjaki menijo, da bo Hruščev nastopil s podobnim predlogom na bližajoči se vrhunski konferenci v Parizu.

Toda ta vzhodnonemški načrt o "začasnem sporazumu" je za zahodnjake nesprejemljiv, zlasti iz dveh razlogov:

Načrt zahteva prenehanje protikomunistične propagande v Zahodnem Berlinu, ne govori pa o prenehanju komunistične propagande v Vzhodnem.

Načrt zahteva postopno zmanjšanje zaveznikiških pravic v Berlinu in zmanjševanje njihovih čet ter tako dejansko postavlja časovni rok, po katerem bo mesto ostalo na milost in nemilost izročeno komunistični vzhodni Nemčiji.

Čeprav tak, kakršen je, ta načrt ni sprejemljiv za zahodne zaveznike, vendar se je v mnogočem približal njihove mu načrtu, ki so ga bili predložili sovjeto ma ženevski konferenci, pa 'so ga takrat sovjeti odbili. Zavezniki so takrat predlagali, naj bi v obeh delih Berlina prenehali s kakršno koli politično propagando ter so bili tudi pripravljene zmanjšati število svojih okupacijskih čet. Toda sovjeti so dosegli sporazuma blokirali z izjavo, da ne morejo garantirati, da bodo še priznavali zaveznikom njihove pravice v Zahodnem Berlinu, ko bi čas tega sporazuma potekel.

Zahodnjaki z zanimanjem spremljajo Čuenlajev potovanje iz dveh razlogov:

1) Ugotoviti hočejo, kako se bodo omenjene države odn. njihove vlade obnašale do svojega velikega, nevarnega severnega sosedu in

2) Kakšno je sodelovanje med rdečo Kitajsko in ZSSR na tem azijskem področju.

Na Zahodu so mnenja, da je Čuenlaj v Burmi našel položaj naperjen močno proti komunizmu. U Nu se je vrnil na oblast po odločni čistki komunističnih elementov v burmanski vojski in upravi ter ga smatrajo za izvežbanega politika, ki je odločno protikomunistično razpo ožen.

V Indiji Nehru že dolga leta poskuša hoditi sredi med Vzhodom in Zahodom. Ni pa doslej pokazal naklonjenosti do oceptivne dela indijskega ozemlja rdeči Kitajski, kljub temu, da je s severa moral prenašati silovit pritisk, z zahoda pa ni dobil posebne opore.

Nepal se odločno brani pred rdečim kitajskim navalom zaradi Mont Everesta, čeprav nima podpore od nobene azijske države. Toda vlada se zaveda, da bi klonitev v tem cizru vzbudila Pekingu poželenje še po ostalem ozemlju te države.

Zahodnjaki tudi menijo, da sta Čuenlaj in Hruščev v teh vprašanjih na isti črti. Vendar nekateri trdijo, da se Čuenlaj v mnogih zadevah obnaša po svoje. Če bo Čuenlaj v svoji politiki do Indije, Burme in Nepala postopal ne glede na posledice za komunizem in se zato trudil, da bi ga izpeljala tudi v Aziji — se Hruščev zaveda, da ga bodo zahodnjaki na vrhunski konferenci v Parizu začeli gledati samo kot predstavnika evropskega in ne več svetovnega komunizma.

Za to tudi Hruščev, prav tako kakor zahodnjaki, danes budno zasleduje potovanje Čuenlaja po Indiji, Burmi in Nepal.

Podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan je bil 8 dni na obisku v Iraku. Zunanji povod za obisk je bila otvoritev velike sovjetske gospodarske razstave, v resnici pa za razgovor, da še bolj priklene Irak na Sovjetsko zvezo v smislu že obstoječe pogodbe o gospodarski in tehnični pomoči Sovjetske zveze Iraku.

ARGENTINA

Argentinski znanstveniki, vzgojitelji mladine in demokratiška javnost z zaskrbljenostjo opazujejo v zadnjem času dogodke, ki se odvijajo na buenosaireskem vseučilišču. Dekan zobozdraviške fakultete dr. Emilio Ferre, znana in ugledna osebnost med argentinskimi vseučiliškimi profesorji, je od vseučiliškega sveta zahteval posebno komisijo, ki naj ugotovi strokovno sposobnost za tri profesorje, ki jih je izbral vseučiliški svet za njegovo fakulteto. Po zatrjevanju dekana od sveuč. sveta imenovani profesorji te sposobnosti nimajo. Zahtevni dekana zobozdraviške fakultete je vseuč. svet zavrnil, nakar se je dekan dr. Ferre pritožil na vlado. Zaradi tega koraka ga je vseuč. svet odstavil in imenoval komisarja, dekan dr. Ferre pa je izjavil, da svojega položaja ne zapusti ter je ostal z večino profesorjev in dijaštva na zobozdraviški fakulteti. Tako od vseučiliškega sveta, ki mu predseduje rektor buenosaireske univerze levčar Risieri Frondizi, postavljeni komisar ni mogel prevzeti zobozdraviške fakultete ter "uraduje" in izdaja odredbe za zobozdraviško fakulteto s fakultete za farmacijo, dekan zobozdraviške fakultete dr. Ferre je pa s svojimi profesorji in dijaštvom zabarikadiran na zobozdraviški fakulteti. Pred dnevi je nad 200 vseuč. profesorjev ter asistentov objavilo odprto pismo v buenosaireskih listih, v katerem povsem odobravajo zadržanje in stališče dekana zobozdraviške fakultete dr. Ferreja, ker je jasno, da ima nastopanje proti dr. Ferreju čisto politično ozadje. To potrjuje tudi letak, ki ga je protikomunistično in protiperonistično dijaštvo pred dnevi delilo po najprometnejši ulici Florida pod naslovom "Ne peronisti, pa tudi ne komunisti". V letaku navajajo naslednje besede dekana dr. Ferreja: "Tisti, ki so me izvolili dobro vedo za mojo prekaljeno demokratsko prepričanje, preizkušeno z vsem mojim javnim nastopanjem: da sem odkrit neprijatelj vsakega totalitarizma, vsake diktature, pa naj se imenuje nacizem, fašizem, frankizem ali peronizem; da sem katoličan in zaradi tega tolerant do vseh filozofskih in verskih idej, toda odkrit in odločen neprijatelj komunizma".

Protikomunistično in protiperonistično dijaštvo v lepaku zatrjuje, da javnost lahko v zadnjem stavku gornje dekanove izjave vze za razlog sedanjega konflikta na fakulteti za zobozdravištvo. Isto dijaštvo končno v lepaku zatrjuje, da je trdno odločeno vztrajati v borbi naprej. Iz teh dogodkov je razvidno kakih sredstev se na univerzi že poslužuje komunizem, da bi se znebil svojih odločnih in nevarnih nasprotnikov. Zato protikomunistična in demokratiška javnost z zanimanjem pričakuje odločitve vlade, ki bo končno le morala poseči v ta spor na univerzi.

Dne 1. maja se bo v Argentini začelo novo redno zasedanje poslanske zbornice in senata. Začel ga bo predsednik republike dr. Frondizi s poslanico, v kateri bo dal poročilo o dosedanjem delu vlade ter napovedal smernice za delo v prihodnjem letu. Listi so zapisali, da je predsednik že začel sestavljati poslanico. V njej bo prikazal uspehe gospodarske politike svoje vlade s povečano prizivodnjo petroleja, dograditev ogromnih naftovodov, napore vlade za demokratizacijo dežele. Listi so vedeli tudi povedati, da bo poslanico zaključil poziv za složno sožitje in delo vseh slojev za koristi in napredek domovine, vsaj v vseh tistih stvareh, ki jih mora vsaka vlada brez ozira na njeno politično opredelitev izjaviti za redno poslovanje državne uprave.

V nedeljo 17. t. m. so bile občinske volitve v provinci Rio Negro. Vlada stranka — intransigentni radikali so zmagali v 20 občinah, opozicionalni ljudski radikali pa v 13.

Argentinska vojna mornarica bo iz Severne Amerike dobila dve moderni podmornici tipa "Balao", prodala bo pa svoji že zastareli podmornici "Santiago del Estero" in "Salta". Razen navedenih podmornic ima Argentina še podmornico "Santa Fe".

Ravnateljstvo argent. kat. lista "El Pueblo", ki je pred meseci začel v finančne težave in ni mogel v redu izplačevati prejemkov uslužbenstvu v uradništvu, upravi in tiskarni ter je moral prenehati izhajati, je sedaj objavilo, da je list svoje obveznosti napram uslužbenstvu povsem izpolnil ter da bo kmalu začel zopet redno izhajati. Med tem je pa že začel izhajati katoliški tednik "Esqui" v zelo visoki nakladi. Pravijo, da se je zbralo nekaj premožnih ljudi, ki so dali na razpolago tolikšna sredstva, da je redno izhajanje lista zagotovljeno za štiri leta vnaprej.

Novice iz Slovenije

Ob imenovanju stolnega prošta dr. Franca Kimovca za apostolskega protonotarija, stolnega dekana Josipa Šimenca, stolnega kanonika in generalnega vikarja dr. Jožeta Pogačnika ter prof. teol. fak. in zlatomašnika dr. Andreja Snoja za papeške prelate, prodekana teol. fak. v Ljubljani dr. Vilka Fajdige pa za papeškega tajnega komornika-Monsignora — je bila v ljubljanski stolnici na praznik sv. Jožefa 19. marca lepa cerkvena slovesnost. Začela se je ob pol sedmi uri zvečer. Škof Msgr. Anton Vovk je imel cerkveni govor, v katerem je vernikom sporočil podrobnosti s svojega obiska v Rimu in sprejemu pri papežu. Sprejem pri papežu je trajal 25 minut. Ker se je sed. papež večkrat vozil kot biv. papeški nuncij v Sofiji skozi Ljubljano ter se je za nekaj časa v njej leta 1927 tudi ustavil, se je podrobno zanimal za stanje ljubljanskih cerkva, za zavod Sv. Stanislava, za versko življenje vernikov, zlasti pa za odnos delavstva in inteligence do Cerkev. Papež je med njegovim bivanjem v Rimu izvršil tudi gornja imenovanja cerkvenih dostojanstvenikov ljubljanskega stolnega kapitlja. Škofu je podaril tudi srebrni rožni venec. Tak rožni venec je dobil tudi škofov tajnik. Papež je sprejel v avdienco tudi škofovo spremstvo.

Škof Vovk je naglašal, da je bil obisk v Rimu zelo lep, največje doživljaje zanj je pa bil sprejem pri papežu, ki pošilja vsem Slovencev svoj blagoslov. Prav tako je poveljal, da je obiskal več bližnjih rimskih božjepotnih krajev.

Po cerkvenem nagovoru so se začeli cerkveni obredi, med katerimi je škof Vovk dr. Kimovcu izročil listino o imenovanju za apostolskega protonotarija, dr. Šimenca, dr. Snoja in dr. Pogačnika za papeževе hišne prelate in dr. Vilku Fajdigi za Monsignora. Vsem je podelil tudi zunanje znake njihovega novega cerkvenega dostojanstva.

V Ljubljani so izšle za mesec maj nove šmarnice. Napisal jih je dr. Snaj. V njih opisuje romanje Slovencev pred 50 leti v Sveto deželo.

Slovenska izseljenska matica v Ljubljani, ki jo ima sedanji komunistični režim bolj za svojo propagando med izseljenci, kot pa za skrb za njihovo narodno ohranitev — verske niti ne omenjamo, ker komunisti nikjer ne pospešujejo verskega življenja, ampak ga z vsemi sredstvi zatirajo — je izdala

HLADILNIK

BLED

JE NAJFINEŠI IN NAJCENEŠI.
Ako ga še nimaš, si ga nabavi sedaj z malim predplačilom pri

Cerrito 2245, Lomas del Mirador

Poleg vseh hišnih potrebščin, nudim prvotna kolesa za odrasle in otroke, primerna za darila. Po naročilu tudi motorna kolesa.

album fotografskih posnetkov nekaterih slovenskih krajev. Album ima naslov "Pozdrav iz Slovenije". V uvodu je natisnjena katica iz župančičeve Dume "O rodni dom, o hiše četove streha ti..."

Pogrebne sprevede po mestu so uklinili tudi v Kamniku, potem, ko so dogradili mrliško vežo na pokopališču Zale. Na tem pokopališču pokopavajo sedaj mrliče tudi iz sosednjih vasi, ker je večina pokopališč, zlasti v Podgorju in Mekinjah, premajhnih in ni nobene možnosti za njihovo razširitev.

Čiščenje ljubljanskih ulic ima na skrbi podjetje Snaga, obstoja pa v škropljenju in pometanju ulic. Za škropljenje ulic v poletnih mesecih ima podjetje samo tri škroplilne avtomobile, kar je odločno premalo, ulice v središču mesta pa škropo delavci s cevmi. Pometanje ulic je ponoči ter to delo pod komunisti opravljajo ženske, v glavnem Prekmurke in Medjimurke, ki so s svojimi možmi prišle po vojni v Ljubljano. Njihovi možje so dobili zaposlitev kot delavci v različnih gradbenih podjetjih ter so s svojimi ženami stanovali kar v zaslih barakah, ki so jih postavila omenjena podjetja. Ker so pa gradbena podjetja zasilne barake po mestu morala v zadnjem času podirati, je nekaj delavcev dobilo stanovanja, njihove žene, čistilke ljubljanskih ulic, so pa dobile zaposlitev kot sna žilke v bolnišnici ali na klinikah. Za 20 pometalce ljubljanskih ulic pa mestna občina še nima stanovanja. Pač zgovoren dokaz za veliko stanovanjsko stisko v Ljubljani in njeni okolici!

Sef jug. sindikatov Svetozar Vukmanovič-Tempo je bil na obisku pri sovjetskih sindikalistih. V Beogradu so za njegov odhod v Moskvo objavili, da je povsem "privatnega značaja", londonski Daily Telegraph je pa iz Moskve objavil poročilo, v katerem pravi, da je Vukmanovič obisk v Moskvi čisto politična zadeva ter da je vodja jugoslovanskih komunističnih sindikatov imel razgovore s samim Hruščevom.

Na mestnem magistratu v Ljubljani se je v letu 1959 civilno poročilo 2387 parov, v letu 1958 pa 2254. Največ porok je bilo v mesecu avgustu (300), najmanj pa meseca januarja (161).

Za člana Izvršnega sveta LRS sta bila imenovana dr. Marijan Dermastja in Bojan Polak.

V Ljubljani je 7. aprila umrl biv. odvetnik in dolgoletni predsednik Odvetniške zbornice dr. Janko Žirovnik. Pokopal ga je apostolski protonotar dr. Franec Kimovec, ki je bil pokojnikov sošolec ter je imel ob odprtem grobu tudi poslovljeni govor.

Umrli so Ana Rider, roj. Olup, Ivan Volčič, upok., Marija Mikulus, roj. Urbas, Milica-Romilda Peterca, roj. Zale, Anton Černivec, jedrar jeklolivarne, Anica Telavetz, roj. Janša, Antonija Bojt, roj. Trtnik, Marija Zima, roj. Šmajdek, Jelica Drašček, roj. Šimenec, učit. v p., Marija Mevlja, knjigovodkinja v p., Pavla Reja, roj. Praprotnik, vdova zdravnika, Rudolf Fajs, višji referent centrale Narodne banke, Ivana Kržišnik, roj. Škrjanc, Ivanka Nebec,

roj. Župec, Anton Faganel, žel. upok., Marija Uznik, roj. Šušteršič, Alojzija Kremžar, roj. Kame, Franc Ravnikar, zasebnik, Ivan Jankovič, Jože Praznik, upok. Mirko Novak, uslužbenec podjetja Veletekstil in Franc Kožuh v Dobrovi pri Ljubljani, Marica Humek, učit. v p. na Raki na Dol., Martin Medved, vojaški kurat v p. in župnik na Bizeljskem, Antonija Čater, roj. Jazbec, gostilničarka v št. Juriju pri Celju, Franc Fornazarič v Hrpeljah - Kozini, Janko Kupec, pos. v Koprivnici na Koroškem, Francica Finžgar, pos. in gost. na Brezjah, Zdenka Kitak, profesorica Ekonomske srednje šole v Mariboru, Franc Zupanič iz Birčne vasi, Ig. Jac Javoršek, orodni in precizni mehanik v Celju, Anton Teran v Domžalah, Jože Kraše-

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Slovenski šolski tečaji v Argentini
V zadnji številki Sv. Slov. smo objavili poročilo o začetku pouka ter o številnem stanju otrok v šolskih tečajih v Bs. Airesu, Ramos Mejiji in San Justu. Danes objavljamo poročila še iz ostalih slov. tečajev, v kolikor smo ih mogli dobiti.

V Moronu obstaja šolski tečaj dr. Franceta Prešerna. Obiskuje ga veliko otrok, ki redno prihajajo k slovenskemu šolskemu pouku na pristavo v Moronu — Castelarju. Tečaj je tudi tu razdeljen v višjo in nižjo skupino. Letos se je za obisk pouka v tečaju prijavilo 88 otrok, z rednim poukom so pa začeli dne 8. marca. Do lani je bil pouk v tečaju ob sobotah popoldne, letos so pa uvedli dopoldanski pouk.

V tečaju vsa leta poučuje slovensko mladino učiteljica gđc. Mija Markčeva, verouk pa g. župnik Matija Lamovešek. Otroci tega tečaja redno nastopajo na različnih slovenskih prireditvah v Buenos Airesu, kakor tudi na slovenski pristavi. Za pouk otrok so sedaj na pristavi lepi zidani prostori v stavbi, ki jo je v izvajanju načrta za pozidavo in ureditev pristave postavila slovenska mladina. Pri tem so ji pomagali tudi starši mladine, ki prihaja v šolo v tečaj dr. Franceta Prešerna. Učiteljica in katehet pri vzgoji mladine pomaga šolski odbor. Predsednik tega odbora v novem šolskem letu je Jože Škulj, podpredsednik Albin Kočar, tajnik Simon Rajer, blagajnik Ivan Gorisšek, gospodar pa Mirko Kopač.

Po Narteju Velikonji ima ime šolski tečaj v Hurlinghamu. Prostore zanj vsa leta z vsjo dobro voljo in naklonjenostjo daje na razpolago pisatelj Mirko Kunčič v svoji hiši. V tečaju poučuje slovensko mladino učiteljica gđc. Katica Kovačeva, verouk pa g. Stanko Škrbe. Leto 1959 je tečaj v tem kraju obiskovalo 27 slov. otrok, za šolsko leto 1960 se jih je pa prijavilo 31. Pouk v tečaju se je začel dne 25. marca t. y.

V San Miguelu obstaja slovenski šolski tečaj Simona Gregoričica. Prejšnja leta je v njem poučevala učiteljica gđ Miklavčič-Grudzien, lani je pa v njem prevzela pouk učiteljica gđc. Mija Markčeva, verouk pa ima g. Stanko Škrbe. Letos se je v tečaju vpisalo 14 slovenskih otrok, pouk se je začel 2. marca v prostorih, ki jih dajejo na razpolago Kogrovskovi.

Šolski tečaj Friderika Barage obstoja v Slovenski vasi pri Lanusu. Pouk v njem se je začel 26. marca. Je vsako soboto popoldne. V višji skupini se začne od pol treh, v srednji in nižji pa ob treh. Pouk je v Slovenskem domu, verouk pa tudi v misijonšču. Tečaj obiskuje letos okoli 90 otrok. Otroke poučujeta ga Zdenka Virant-Janova in Lovre Jan, verouk pa g. vikar Janez Petek C. M. in Jože Mejač, C. M.

Razen šolskega petja gojijo otroci še posebej petje v svojem zboru, ki šteje nad 40 otrok. Ta otroški zbor je Slovencev znan, saj je nastopal že ponovno na različnih slovenskih prireditvah in se samo na prireditvah krajevne slovenske

vec iz Dol. Mohorjevca pri Novem mestu, Janko Pezdirc, sodnik okrajnega sodišča v Kočevju, Štefanija Čorič v Brodu pri Novem mestu, Katarina Korantar, roj. Jakopič na Jesenicah, Viktor Smolnikar, sedlarski mojster v Domžalah, Marija Jazbinšek v Podmolniku, Franc Bleiweis, pos. na Izlakah, Ivanka Urbas, roj. Semeč v Stožicah, Andrej Gorenc, upok. v Litiji, Dušan Šiškočič v Kozini, Marija Knaver, roj. Guberšnik v Vuzenici, Frančiška Dolinšek, roj. Kos v Trbovljah, Zdenka Gorjup, roj. Dolničar v Trbovljah, Antonija Fain v Zagorju, ing. Alojzij Kolka, ravnatelj trbovelskega rudnika v p. v Celju, Pavla Stanovnik, knjižničarka v Celju, Franc Dagarin, fin. upok. v Škofji Loki in Janez Mirtič iz Trebeče vasi.

Skupine. Otroški zbor bo kot prejšnja leta tudi v novem šolskem letu pripravil več samostojnih nastopov.

Šolski tečaj Ivana Cankarja deluje v mestu Berazategui. Vodi ga učiteljica gđc. Anica Šemrova, verouk pa poučuje g. Stanko Škrbe. Lani je višjo skupino obiskovalo 6 otrok, nižjo pa 11. Letos se je v višjo skupino vpisalo 12 otrok, prav toliko pa tudi v nižjo. Za pouk otrok je dal na razpolago prostor, g. Štrbenec. Najprej so bili v obednici, v zadnjem letu je pa za šolo zgradil posebno sobo. Vodstvu tečaja nudi svo pomoč pri vzgoji mladine šolski odbor s predsednikom Jožetom Vidmarjem na čelu. Vso naklonjenost izkazujejo šolskemu tečaju tudi Lovšetovi, ki za vse prireditve dajejo otrokom na razpolago svoj trg, pisatelj Ivan Korošec pa vedno mladini za nastope pripravil besedilo za razne točke. Za zaključek tečaja lanske leto so otroci pripravili 20. decembra lepo prireditev, združeno z razstavo šolskih zvezkov, večkrat pa napravijo tudi izlet v znani park Perreyva.

Tečaj Josipa Stritarja obstoja v San Martinu, kjer je močna slovenska naselbina. Zato po številu otrok tudi šolski tečaj spada med najmočnejše slovenske šolske tečaje na področju Vel. Buenos Airesa. Lansko leto ga je obiskovalo 87 otrok, letos se jih pa doslej vpisalo 78.

Slovenski šolski tečaj v tem kraju ima prostore v ulici Tucuman 171, t. j. samo štiri kvadre od župne cerkve in glavne ga trga v San Martinu, v hiši, ki jo je velikodušno dal na razpolago slovenski skupnosti za vzgojo slovenske mladine g. Pavlovič, za kar so mu rojaki zelo hvaležni.

Odbor šolskega tečaja je ob koncu preteklega leta nabavil prenosljiv oder, na katerem nastopa slovenska mladina na vseh svojih prireditvah.

Slovensko mladino v tem tečaju je najprej učila učiteljica ga Miklavčič-Grudzien, za njo pa skrbi za pouk gđc. Katica Kovačeva. Verouk je pa imel do svoje smrti duh. svetnik Karol Škulj, za njim ga je prevzel g. dr. Lojze Starc, sedaj pa poučuje verske resnice v njem g. Jože Jurak.

Umetniška razstava

Razstava absolventov Umetniške šole Slov. kulturne akcije bo zaključila prvo učno dobo. Razstava bo odprta v soboto 30. aprila ob 19. uri in v nedeljo 1. maja ves dan na Alvarado 350, Ramos Mejija.

Razstavljali bodo: Metka Žirovnik, Ivan Bukovec, Tone Kržišnik, Franca Papež, Drago Šušteršič in Jurij Vombergar.

Birma

Dobili smo več vprašanj kdaž bo birma za slovenske otroke. Vsem vpraševalcem sporočamo, da smo se v tej zadevi obrnili na slovensko dušno pastirstvo ter smo tam dobili informacijo, da bo birma ob koncu šolskega leta. Datum, t. j., ali bo zadnje nedeljo v novembru ali pa v začetku decembra, bodo pravčasno sporočili.

Vseslovensko romanje v Luĳan

bo letos dne 15. maja, t. l. tretjo nedeljo v tem mesecu. Podrobnosti bomo še objavili.

Vsak teden ena VASOVAVCI

Vida Jerajeva

Potrkali na okno
nocoj so ji trije,
prijazno govorili
vso noč ji na srce.

Vso noč so govorili
in trkali zama;,
kako pa, da ji danes
obraz je ves solzam?

Ko šel je mimo okna,
zaukul je na glas,
zaukul fantič pravi
in šel k sosedi v vas.

SLOVENSKI PEVSKI ZBOR V MENDOZI PRIDE NA OBISK V BUENOS AIRES

Slovenski pevski zbor v Mendoza, ki ga vodi starosta slovenskih skladateljev in dirigentov g. ravnatelj Marko Bajuk, je letos slavil 10. letnico svojega obstoja. V mendoški provinci zbor gotovo nima vrednega tekmeča; najvišje cerkvene in državne oblasti ga čisto naprosajo za sodelovanje ob različnih svečanostih. Odbor Društva Slovencev v Buenos Airesu si je že dalj časa prizadeval, da bi prišlo do gostovanja mendoškega zbora v naši prastolnici. Tako bi mogli rojaki iz Velikega Buenos Airesa dati zboru in njegovemu odličnemu dirigentu tisto priznanje, ki ga po vsej pravici zasluži, na drugi strani pa bi prišli do lepega glasbenega užitka.

To prizadevanje je imelo uspeh. Tudi dni je prispela brzokavka od ravnatelja g. Bajuka, v kateri sporoča, da bo prišel mendoški pevski zbor v Buenos Aires.

To je gotovo vesela novica za vse Slovence v Buenos Airesu in okolici. V nedeljo 22. maja bomo torej imeli priložnost prisostvovati koncertu bratskega pevskega zbora iz Mendoza.

Vse rojake opozarjamo še sedaj na ta obisk in zlasti še na koncert. O podrobnostih koncerta bomo še poročali. Istotčasno pa prosimo rojake v Vel. Bs. Airesu, da bi pevcem iz Mendoza, v kolikor bi to bilo potrebno, nudili obiskusko vsjo pomoč.

OSEBNE NOVICE

† Marijana Primožič, roj. Karlin
V Ljubljani se je 11. marca t. l. v 82. letu starosti izteklo zemsko življenje ge Marijanci Primožič, roj. Karlin, vdovi po rodnji zemljiške knjige v p. K zadnjemu počitku so jo položili dne 13. marca t. l. pri Sv. Križu v Ljubljani. Za rajno žaluje v Brisbanu v Avstriji njen sin Janez z družino, v Ljubljani pa hčerka Polidka. Obema izrekamo iskreno sožalje ter bluboko sočutje, rajni Marijanci Primožič pa želimo večni mir in pokoj.

† Anton Oven. V Ljubljani je 6. aprila t. l. v 88. letu starosti preminul Anton Oven, mestni uslužbenec v p. Pokopali so ga 8. aprila t. l. na pokopališču pri Sv. Roku v Dravljah.

V Argentini žalujeta za rajnim njegova sinova Tone in Ivan z družinama, v USA družina Oven-Levar, doma hčerka Anica z družino, sin Franca z družino ter brat Matija in ostalo sorodstvo.

Vsem izrekamo toпло sožalje in globoko sočutje, rajnemu pa naj bo lahka domača zemlja.

Družinska sreča. V družini Rajka Urbaniča in njegove žene ge. Francke, roj. Bergant v San Justu so dobili sina. Srečni družini naše čestitke.

MORON

Slov. cerkveni pevski zbor iz Ramos Mejije je gostoval na Veliko nedeljo v župniji Ntra. Sra. de las Flores v Moronu, ki jo že več let poštrenovalno vodi naš rojak g. Tone Škulj. Ob 10. uri je pel pri slovenski maši Mavovo latinsko mašo na čast sv. Vincenciju Pavelskemu ter z lepim petjem samo še povečal velikonočno slavo.

Po maši so bili ramski pevci in pevke povabljeni na prigruzek v cerkveno dvorano, kjer so v družbi kaplana g. Pintariča zapeli več slovenskih pesmi.

Novi ameriški sateliti v vesmirju

Vsemirski prostor se je v preteklih petih tednih napolnil z novimi severno-ameriški sateliti.

Pionir V. — kroglja, velika kakor plastična žoga za na plažo — je poletel v vesmirje 11. marca na potovanje okoli Sonca ter "proučuje" razmere v prostoru med "cestama", po katerih krožita Zemlja in Venera.

Tiros I. — opazovalec našega vremena, je odbrzel na krožno potovanje okoli Zemlje 1. aprila ter leta nad nami v višini 700 km.

Transit I., navigacijski satelit, so pognali na potovanje okoli našega planeta 13. aprila. Ta satelit pomaga podmorščakom, ladjam in letalom ugotavljati njihovo pozicijo, med vožnjo. Prihaja čas, ko se ladjam ne bo več treba ozirati po zvezdah.

Discoverer XI je 15. aprila poletel okoli Zemlje na potovanje čez njene pôle ter so hoteli z njim odstraniti in dobiti nazaj kabino, v kateri bi pozneje človek poskušal na svoje prvo potovanje po vesmirju. Satelit je ostal v vesmirju, kabina pa tudi. Zaradi nepravilnosti kabini niso mogli zmanjšati hitrosti, da bi začela padati nazaj proti zemeljskemu ozračju.

V komaj petih tednih se je tokrat

Amerikancem posrečilo z vsem uspehom izstreliti štiri satelite, od katerih sta najmanj dva takorekoč že danes ogromnega praktičnega pomena za vse človeštvo.

Prvi tak praktični satelit je **Tiros I.** S preciznimi aparati, s katerimi je opremljen, se je človeku prvič v zgodovini posrečilo dobiti iz vesmirskega prostora fotografske posnetke Zemlje. Prve fotografije je satelit napravil, ko je letal nad Severno Ameriko in jih je v vsej jasnosti poslal na sprejemne postaje. Celotni ameriški znanstveniki, ki so zgradili ta satelit, so se začudili jasnosti in odličnosti posnetkov. Satelit je bil opremljen z dvema vrstama nekakšnih fotokamer. Ena je avtomatično snemala prizore pod seboj, druga pa je fotografirala na dano znamenje s sprejemnih postaj. Prva fotokamera je po nekaj poletih okoli Zemlje prenehala delovati, druga pa deluje brezhibno ter morejo Amerikanci vsak trenutek fotografirati kateri koli prostor na zemeljski obli. Samo na gumb jim je treba pritisniti. Na tak način so fotografirali že vso Severno Ameriko, Srednjo Evropo, Sredozemlje, velik del Rusije v Evropi in Aziji, skoraj svo Kitajsko itd. S tem satelitom morejo fotografirati samo severni del ze-

meljske oble, nad ekvatorjem, ker je pač krožna pot satelita taka. Z južnega dela zemeljske oble trenutno ne bi mogli dobiti posnetkov, tudi če bi satelit letal okoli zemeljskih tečajev, ker na južni polobli ni zavednih sprejemnih postaj. Ta satelit pa namreč sprejme sliko in jo takoj odda.

Praktičnost tega satelita se je izkazala že takoj prve dni, ko so ameriški strokovnjaki s fotografijami Pacifika odkrili, da se je nad njim zbral silovit orkan, ki se je bližal avstralski obali. Ugotovitve so takoj sporočili vremenoslovcem v Avstralijo, kateri so sicer za orkan že vedeli, ker ga jim je sporočila nek ladja, ki se je takrat nahajala sredi viharja, vendar pa so se svojim ameriškim kolegom zahvalili za informacijo, poudarjajoč, da bo človeštvo kmalu prišlo do tega, da bo mnogo dni prej obveščeno o nastajajočih neurjih, njihovi hitrosti, jakosti in smeri, kakor je moglo biti doslej. Trenutno ima zlasti USA organizirano 24 urno letalsko službo, ki preletava področja orkanov in sporoča pristojnim vremenskim postajam svoje izsledke.

Ker pa je Tiros I postal znanilec tk. zv. "vohunskih satelitov", s katerimi bo mogoče kontrolirati vsak košček Zemlje in nobeni državi ne bo mogoče več skrivati praktično ničesar — potrebna je

le izpopolnitev dosedanjih tozadevnih aparatov — se je v nekaterih prestolnicah, med temi tudi v Moskvi, začelo razpravljati o zakonitosti izstreljevanja takih satelitov. Niso sicer še ničesar uradnega izjavili, vendar pa so v Washingtonu dali vedeti, da more vsaka druga država poslati tak svoj satelit nad USA in posneti severnoameriška tla. Washington ne namerava protestirati, ker, kakor trdi, "nima ničesar skrivati."

Drugi praktični satelit pa je **Transit I.** Položaj tega satelita je v vsaki sekundi znan vsaki podmornici, ladji ali letalu, ki se hoče za to zanimati. Podatke more dobiti na pristojnem oporišču v USA. Radijski sprejemnik in oddajnik na satelitu v hipu sprejme od podmornice, ladje ali letala, "vprašanje", kje se v razmerju z njegovo pozicijo v tistem trenutku nahaja ta podmornica, ladja ali letalo in mu odda "odgovor". S kombinacijo teh "vprašanj" in odgovorov bo mogoče v bodoče tudi preprečiti številna trčenja zlasti letal, ki jih je bilo po no leto 1959.

Ta dva satelita sta dejansko prva, ki sta odšla v vesmirje v takojšnjo službo človeštvu. USA si more tako lastiti prvenstvo v tem oziru. Moskvi se doslej še ni posrečilo izvesti kaj podobnega. Iz vsega, kar je doslej na tem področju Moskva storila, je razvidno, da ji je šlo

predvsem za politično-propagandne namene. Tudi, če bo v kratkem, kakor se zušlja, poslala na polet okoli Zemlje prvega človeka, pred USA, bo tak uspeh uporabila v izključno propagandistične namene.

Že danes se je začel kazati Amerikancem dobiček zaradi vztrajnega in tihoga dela pri izdelovanju tkzv. mikrominiaturnih aparatov, s katerimi opremljajo svoje satelite. Ti mikroskopsko majhni aparati jim omogočajo izdelovanje manjših in zato prikladnejših satelitov, za katerih odstrelitev morejo uporabiti manjše količine goriva in dejansko manj materiala v celoti, kakor morajo to delati soveti. Sovjeti so doslej prehiteli Amerikance zlasti v iznajdbi goriv z večjo pogonsko silo, toda pojavlja se vprašanje, če niso prav zato morali to storiti, ker ne morejo izdelovati manjših aparatov. Ugotovitveno je namreč, da v mikrominiaturni tehniki ameriška industrija koraka daleč pred sojetsko.

Za ta teden so napovedali v USA izstrelitev novega satelita, ki bo poročal ameriškim sprejemnim postajam sleherno izstrelitev rakete z zemeljske površine, naj bo to v USA, ZSSR ali kjer koli drugje. Ta satelit pa bo prvi, ki bo imel takorekoč izključno vojaški pomen.

SLOVENCI PO SVETU

AVSTRALIJA

Pismo iz Brisbane
Prijatelj našega lista g. Janez Primožič nam je v svojem pismu z dne 7. aprila t. l. sporočil novico o smrti svoje matere g. Marijance Primožič, roj. Karlin v Ljubljani. Poleg naročila osmrtnice zanjo, nam v pismu sporoča iz Brisbane še naslednje zanimivosti:

Ali naj kaj poročam glede tukajšnjega življenja. Nekateri "novice" so že zastarele. Tako bi bila najvažnejša, ki še ni bila nikjer objavljena, slovesna blagoslovitev cerkvene zastave - bandere ene s sliko Brezjanske Matere božje, druge pa s sliko slovenskih blagovetnikov sv. bratov Cirila in Metoda na dan sv. Stefana. Blagoslovitev je izvršil tukajšnji pomožni škof v navzočnosti g. dr. Mikule, a stroške smo s prostovoljnimi prispevki krili tukajšnji Slovenci. Sliki je umetniško naslikala siskarica Mati Pia v Ljubljani. Da pa imamo zopet Brazjansko Mater božjo med nami ima največji zaslug g. Kristina Plut, ki je dala prvo pobudo, a g. dr. Mikuli smo še dolžniki za vsa njegova pota in ostala dela, ki so bila potrebna glede dovršitve obeh praporov. Oba prapora bosta predstavljala na cerkvenih svečanostih poleg ostalih narodnosti tukajšnje slovenske naselbine. Tako smo najlepše proslavili tri "jubileje": nekako 10 let priхода prvih Slovencev v Brisbane, 100 let obstoja tukajšnje Zvezne države Queensland in 100 let obstoja tukajšnje nadškofije. Tako naj nas oba prapora vodita in spremljata na naših potih!

Tukajšnje društvo "PLANINKA" je nedavno stopilo v šesto leto. V petih letih obstoja je priredilo 37 družabnih večerov, ki so se večinoma zaključili z uspehom. Vendar bi bil uspeh še večji, ako bi se mu vsi priključili, vendar to ni pričakovati. Saj vemo, da nikjer ni mogoče pridobiti poslednjega v članske vrste. Vendar je od nekako 150 tukajšnjih Slovencev z družinskimi člani vred včlanjenih dobra tretjina. Večinoma so se tu naselili Slovenci iz Julijske krajine, ki je bila pred vojno pod Italijo, a sedaj pripada Jugoslaviji. V kratkem bo odbor podal poročilo o letnem delovanju na bližnjem občnem zboru, ki bo predvidoma v soboto 7. maja 1960.

Nenadoma nas je 7. marca 1960 zapustil v najlepših letih in v skromni član tukajšnje naselbine Janez Kosorok. Nismo verjeli tragičnemu odhodu, toda na žalost resnica je bila dejstvo. Naj v miru počiva ter naj mu bo lahka avstralska zemlja. Zapušča brata Alojza in Jožeta z družino, oba v Brisbanu poleg staršev v domovini.

Ostalih novic ni; poletje se počasi poslavlja od nas in pr'ha ja "jesen" oz. "zima", ki pa ostane kar lepo zelena. Poletja skoraj nismo občutili, bilo je zelo deževno, za nekatere nas "severnijake" kar dobrodošlo.

To iko naj bo za danes v upanju, da se v bližnji bodočnosti še kaj oglasim. Pozdrav uredništvu in vsem našim rojakom!

Primožič Janez
Brisbane

V. SLOVENSKI DAN

Bela nedelja

24. aprila 1960

Slomškova dan - Slovenski dobrodelni dan

Dopoldne ob 10. uri na PRISTAVI sv. maša.

Po maši Slomškova proslava: Govori g. dr. Leopold Eiletz, nastop združenih pevskih zborov, razstava slovenskih šolskih tečajev.

Popoldne ob 15. uri nastop slovenske folklorne skupine, ljudska veselica.

V primeru slabega vremena bo prireditev naslednjo nedeljo 1. maja z enakim programom.

Vabi

DRUŠTVO SLOVENCEV

z vsemi sodelujočimi društvi in organizacijami

IV. ŠPORTNI DNEVI

Naš dom in Morón v obrambi svojega prestiža. — Lanús in Adrogue v rušilnem vzponu za dosego prvega mesta. — Dve tekmi — dve odločitvi.

"Neverjetno", je marsikomu ušlo ob branju zadnjih poročil o letošnjih športnih dnevih. Kako je mogoče, da je Lanús popolnoma nepričakovano stopil v ospredje, ko je prejšnja leta ostajal na zadnjih mestih? Kdo bo končno prvak v šahu? In kdo v odbojki? Ali so zavodariji res toliko napredovali, ali pa Morončane (hitro?) pada?

Vse štiri skupine so pravzaprav v težkem položaju. Lanús mora v novem spopadu z Našim domom ovreči razna mnenja, da se je dokopal od tega mesta samo s pomočjo pravilnika, ne pa z borbo. Naš dom pa mora dokazati z zmago nad Lanusom, da ima boljše šahiste in

vim moštvo, ki je s kislim in poparjenim obrazom odšlo z igrišča.

Lansko leto se je to dogodilo moštvo Našega doma. Po tisti znameniti tekmi, ko je Adrogue prepričljivo stopil na drugo mesto, nismo več zasledili na odbojkinem igrišču sanjuških veteranov. Bodo zavodariji "upokojili" letos tudi Morončane? Številni gledalci so zdvomili nad Morončani v zadnji igri s San Martinom, ko so skoraj izgubili drugi set. Čeprav ima Moron dobre igralce, je bilo več kot očitno, da so prišli na igrišče brez vsakega skupnega treninga. Zelo slabo je vplivala na gledalce nevednost in opazke igralcev, kar se je tudi zelo po-

ZAVODARJI:

Škvarča, Vivod, Troha,
Pogljajn, Žakelj, Sušnik,
Boltežar

Vzorno vedenje, disciplina, borbenost — odlike mladih igralcev iz Adrogue-ja, ki so leta 1959. premagali moštvo Našega doma iz San Just, letos pa Morončane, katerim resno groze z novim porazom in z odvzemom častnega mesta do sedaj najboljšega moštva.

ča zares zasluži prvo mesto. Zadnja tekma med obema "velikima" se je zaključila z izidom 2:2. Vendar pa je Naš dom imel zmago skoraj zagotovljeno in je izgubil predragoceno točko zaradi dveurne zamude svojega igralca, ki bi moral odigrati prekinjeno igro. Gotovo bi bilo zelo kavalirsko, ko bi bila ta tekma odigrana, kljub taki zamudi. Nešportno pa to nikakor ne more biti, ker je čas čakanja omejen in je bil na prošnjo sporazumno za pol ure podaljšan. Za prihodnjo odločilno igro so bosta obe skupini nedvomno temeljito pripravili. Lanús bo postavil vse svoje titularje, sanjuščani pa bodo z gotovostjo mobilizirali vse svoje raspoložljive sile.

Zmaga zavodarjev v odbojki nad prvim moronskim moštvo je silno odjeknila v naši skupnosti. Še n'kdar ni Adrogue imel toliko navdušenih in vnetih zagovornikov. Ob zaključku igre smo mogli opazovati veliko veselje mladih dijakov, še večje pa je bilo zadovoljstvo številnega občinstva, ki je burno in tu di precej glasno (najbrž še nikdar ni bilo takega navijanja, ki se je slišalo do trga in se brez pretiravanja da primejati klasičnim nogometnim tekmam kot n. pr. Boka — River) proslavljalo izreden uspeh nad dosedaj nepremagljivi-

zalo v nepovezani igri in v logičnem izidu. Ali je mogoče vse to popraviti v pičlih štirinajstih dnevih? Zopet imajo prednost zavodariji, ker pač vsak dan igrajo in bodo igro verjetno še izboljšali. Igrišče v Moronu še ni uporabno, ker je prav za praznike bilo močno deževje. Kakšen izid naj torej pričakujemo? — (menda obstojajo nekatere stave iz česar sledi, da so mnogi trdno prepričani v zmago zavodarjev, drugi pa zopet obratno).

Po zadnjem črnem dnevu Morona in zaradi nasprotnih okoliščin pred to odločilno tekmo, predvsem pa zaradi gotovega dejstva, da bo domala vse občinstvo za Adrogue (to je — proti Moronu), se ne moremo znebiti vtisa, da bo Slovenski dan: grob za prvo moštvo SFZ. Videli pa bomo prav gotovo eno najlepših in najbolj napetih odbojkaških tekem, kar smo v Argentini. Čeprav je vse proti Moronu, zopet ne moremo kar tjavendan sklepati o izidu te tekme. Sami Morončani z veseljem ugotavljajo, da so zavodariji prvi, ki so se jim resno in popolnoma enakovredno postavili po robu. Toda le nekam sumljivo in pomenljivo pristavljajo, da je tista zmaga bila neoporečna in zaslužena, toda to še ni bila odločilna tekma za prvo mesto. Torej, kaj bo???

Slovenci v Melbourne so se zopet postavili. O tem poročila v aprilski številki "Misli" p. Bazilij takole: "Dne 28. februarja smo Slovenci že tretje leto nastopili na pestrem večeru, ki ga vsako leto priredi v Melbourne Town Hall, katoliška karitativna ustanova sv. Vincencija. Letos so veliko sliko naše skupine v narodnih nošah porabili za propagandne plakate, ki so v tednih pred prireditvijo vabili iz mnogih izložb po mestu. Tudi pred vhomom v vsako katoliško cerkev si jih našel. Nastopile so domala vse naše narodne noše. To pot se je ustalim pridružila tudi primorska, ki jo je izdelala gđc. Marta Gerbec iz St. Albansa. Na harmoniko je zaigral Hartmanov Stanko, nekaj sta jih urezala naša harmonikaša Mitja in Rajko Ješe, narodno o Urški so zapeli "fantje na vasi" s pevovodjo Brankom Sošičem; zapeli sta tudi ga Evelina Werglesova ter njena sestra Lilijanca Zdražilova, g. Rajko Ješe je pa nekaj poskočnih zavržjal, da je bilo veselje. Oznanjevalec točk programa je poudaril neprisljone naravnost naše skupine. Ocenjevalec predstave v "The Advocate" (3. marca 1960, stran 23: Colourful International

Variety Show) pa je med drugim napisal: "...Greatest scene — stealer of the evening was a young man, of about three years of age from Slovenia". Ta triletni "največji tat večera" ni nihče drugi kot Mesarjev Johnny v narodni noši, kateremu se je vsa dvorana nasmejela do solz, tako se je priklonil, vrgel poljubčke, stekel k svoji mami ter zlezal v zibko, od tam pa še pomahal s klobučkom in zavriskal. Da bi ga bralci videli!"

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Znani tržaški italijanski nacionalni list "Il Piccolo" je lani 3. 11. prinesel napadalen članek proti goriškemu slovesnemu "Šolskemu odboru". Zaradi tega članka je šolski odbor zahteval, naj list prinese prekljic, kar je list po dolgem odlašanju naredil. 16. februarja je namreč objavil določeni popravek — pojasnilo šolskega odbora glede njegovega delovanja, priznal je tudi, da je pojasnilo točno.

IZ TEDNA V TEDEN

Braziliija ima od danes naprej novo prestolnico Brasilia, v mestu, ki so ga začeli pred leti graditi globoko v notranjosti republike. V zvezi s prenosom vlade in predsedstva republike iz dosedanje prestolnice Rio de Janeiro v Brasilia, so v novi prestolnici ve like slavnosti, na katere je prišlo do 300.000 ljudi. Dosedanja brazilska prestolnica je z današnjim dnom postala 22 brazilska država Guanabara, katere glavno mesto je Rio de Janeiro.

Notranje ministrstvo v Venezueli je objavilo, da je odkrilo zaroto za zrušitev sedanjega predsednika dr. Romula Betancourta. Pripravljalo je general Jesus Maria Castro Leon, minister za narodno obrambo v revolucionarni vladi, ki je zrušila diktatorja Pereza Jimeneza. Pod sedanjo vlado je bil gen. Leon nekaj časa venezuelski veleposlanik v Londonu, nato je pa dal ostavko zaradi nesoglasij s politiko sed. predsednika Betancourta, odšel v Severno Ameriko ter se tam povezal z ostalimi venezuelskimi emigranti, ki ne odobravajo političnih konceptov bolj levičarsko usmerjenega predsednika Betancourta.

V Londonu pripravljajo za poroko se stre angleške kraljice princeze Margarine dne 6. maja velika slavnosti. Večina, se pravi, skoro vse evropske kraljevske družine poročne slavnosti hajkotirajo. Nekateri listi so zapisali, da je

to zaradi tega, ker se bo princeza poročila "z navadnim zemljanom", drugi pa za razlog bojkotiranja poročnih slavnosti navajajo, da je to samo vračilo angleški vladarski družini Windsor, ki je skoro vedno bojkotirala razne družinske slavnosti na evropskih dvorih.

Dr. Adenauer je judovski vladi obljubil posojilo Zvezne nemške republike v višini 500 milijonov dolarjev, kakor hitro bo Zahodna Nemčija nehala plačevati reparacije leta 1964.

Svetovna javnost je bila prejšnji teden pod vtisom ugrabitve sredi Pariza štiri in pol letnega Erika Peugeotta, sina znanega francoskega industrialca Peugeotta. Ugrabitelji so zahtevali 50 milijonov frankov, t. j. 100.000 dolarjev. Ta znesek so tudi dobili, nakar so sina živega vrnili. Vsa francoska policija je na nogah, da bi izsledila drzne ugrabitelje ter jih spravila na varno.

V Beogradu se je na potovanju v Ate ne ustavil za nekaj dni predsednik argentinske poslaneke zbornice prof. Federico Monjardin. Na letališču ga je sprejel podpredsednik jug. narodne skupščine Vladimir Simić. Prof. Monjardin je izjavil, da ga v Jugoslaviji zlasti zanimata sedanji vzgojni in administrativni sistem.

V Sovjetski zvezi so za Bulganinom posali v pokoj tudi Lazarja Kaganoviča, vplivno osebnost v Centralnem komitetu sovjetske kom. partije. Lazar

PRODAM:

zemljišče

v Lomas del Mirador

v izmeri 10 x 30 m eno kvadro od Avenue San Martin; dobro ohranjeno SPALNICO in ŠTEDILNIK na petrolej znamke Bulldog.

Pojasnila na telefonu

90 - 7030

PRODAM

novo stanovanjsko hišo z dvema lojoma pod ugodnimi pogoji na lepem kraju pri tlakovani cesti. Posestvo primerno tudi za kokušjerejo.

Stanislav Miklič

Mizarstvo

Camino Las Flores

— 6 kvader od Rute 205

Km 32 - Ezeiza

Važno sporočilo:

Cenjene stranke obveščam, da je sedaj vhod v Hotel Pacifico, Calle Charcas 773, kjer sprejemam naročila za pakete in čeke dnevno od 3. do 7. ure pop., ob sobotah pa od 11. do 13. ure.

JADRAN PAK

Ste mislili na dober električni hladilnik, TV aparat, radio combinado, ali na katerikoli aparat, ki ga potrebujete za dom?

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejia
T. E.: 658 - 7083

nudi slovenski skupnosti kredite brez jamstva, na deset mesečnih obrokov brezobrestno za nakup hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, koles, radio apartov, radio combinadov, peči, mešalnikov in drugih potrebščin za dom. Prodajamo samo prvovrstno blago najboljših znamk. Kličite po telefonu. Pridem tudi na dom.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 6775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 613.742

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1960 za Argentino \$ 340.—

Kaganovič je pripadal znani protipartijski skupini, ki so je sestavljali biv. predsednik Georgi Malenkov, biv. zun. min. Vjačeslav Molotov in biv. zun. minister Dimitrij Šepilov ter maršal Bulganin. Vsi so bili in so še nasprotniki Hruščeva.

V Conakryju so predstavniki afriških in azijskih držav na konferenci "afroazijske solidarnosti" obsodili Francijo, Anglijo in Severno Ameriko, da so krive "rodomora", Francijo in Južnoafriško unijo pa še za napadalnost na afriška ljudstva. Sprejeta resolucija zgovorno očituje komunistični vpliv.

Za zagrebškega nadškofa je imenovan dr. Franjo Šeper, dosed. upravnik te nadškofije.

OBVESTILA

Odbojka

Senzacionalna tekma med SFZ Moronom in zavodariji iz Adrogueja, bo v nedeljo 24. aprila popoldne na pristavi v Moronu na prireditvi Slovenskega dne, takoj po nastopu folklorne skupine.

Občni zbor Družabne pravde bo v nedeljo 1. maja v Slovenski hiši na Ramon Falconu ob 10. uri. Ob pol deseti uri pa bo v kapeli sv. maša za žive in mrtve člane Družabne pravde. K tej maši in na občni zbor so vabljeni vsi člani Družabne pravde ter tudi vsi ostali rojaki.

Družabna pravda

Slovenska beseda sporoča, da je bila prisiljena preložiti svojo družabno prireditev iz meseca aprila na mesec maj (sobota 21. maja). Preložitev se je izvršila na prošnjo godbe "Moulin Rouge". Slovenska beseda

FRANCI PROŠEK
URADNI PREVAJALEC
Državljanstvo, zavarovanja, vožnje itd.
V torek in petek od 19.-20 ure
Tucumán 2222, 3. nadstropje Dpto F
T. E. 47 - 5965

PRIHODNJA
DRUŽABNA PRIREDITEV
SLOVENSKE
BESEDE

bo v soboto 21. maja 1960

v običajnih prostorih
KLUBA EXCELSIOR
PATRICIOS 457
SANTOS LUGARES

Sodeloval bo orkester Moulin Rouge

Nenadoma je dne 11. marca 1960 v 82. letu starosti Vsemogočni poklical k sebi našo drago mamico, staro mamo in taščo

gospo Primožič Marijanco, roj. Karlin

K zadnjemu počitku so jo spremili dne 13. marca 1960 k Sv. Križu v Ljubljani, kjer čaka večnega vstajenja poleg ljube hčerke Anice in očeta.

Odpočij se, draga mamica. Naše molitve Te ne bodo pozabile.

Zalujoči:

Hčerka Poldika v Ljubljani in

Sin Janez z družino v Brisbane (Avstralija)

V 83. letu svojega življenja je v sredo 6. aprila previden s tolažili sv. vere dotrpel najin dobri oče, brat in stric, gospod

Anton Oven

mestni uslužbenec v p.

K zadnjemu počitku so ga položili v petek 8. aprila 1960 na pokopališče pri sv. Roku v Dravljah.

Pripočam ga vsem v molitev in blag spomin!

Zalujoči:

V Argentini: Sinova Tone in Ivan z družinama

V U.S.A.: Družina Oven - Levarjeva

V domovini: Hčerka Anica z družino, sin France z družino, Matija, brat ter družine Berlec, Jenko, Koman, Berlič, Dermastja in Urbanova.

Buenos Aires - Tablada, Cleveland (USA), Ljubljana, Štepanja vas, Podsmreka - Brezovica, 16. aprila 1960.